

چگونه با ریسک‌های پروژه مقابله کنیم؟

نویسنده: فریدون فرداد - تیم تحریریه فرتیک

اگرچه داشتن اعتماد به نفس در مورد موفقیت پروژه بسیار عالی است، اما در صورت خراب شدن و بروز مشکلات نیز، داشتن یک برنامه ضروری است. امیدوار کننده‌ترین پروژه‌ها نیز می‌توانند با موانع جدی روبرو شوند، بنابراین یک مدیر اجرایی خوب باید آماده مقابله با همه موارد باشد و از روش‌های مدیریت ریسک پروژه استفاده نماید.

ریسک یک وضعیت بالقوه است که در صورت بروز می‌تواند تأثیر منفی بر موفقیت پروژه داشته باشد. در مدیریت ریسک پروژه چهار روش اساسی برای اقدام متقابل با ریسک وجود دارد که هر

کدام متناسب با امکانات پروژه و سطح خطری که ریسک برای پروژه ایجاد می‌کند، متفاوت است. در این مقاله می‌خواهیم با انواع مدیریت ریسک با توجه به شرایط به علاوه نکاتی در مورد چگونگی اجرای موفقیت آمیز هر یک از آنها آشنا شویم و مثال‌هایی مرتبط با هر کدام از این روش‌ها را نیز بررسی نماییم.

ارزیابی و برنامه‌ریزی ریسک

مدیریت ریسک پروژه، به این معناست که، در ابتدا هنگام برنامه‌ریزی یک پروژه جدید، باید خطرات پروژه را به دقیق‌ترین شکل ممکن تعریف کنید. به این ترتیب اگر همه چیز اشتباه پیش برود، آماده خواهید بود که به خوبی از عهده مشکلات برآیید. در حالت ایده‌آل، شما باید یک پروژه جدید را با لیستی از خطرات احتمالی به علاوه یک برنامه دقیق برای نحوه مقابله با هر خطر در صورت تحقق آن، شروع کنید.

هنگام ارزیابی ریسک‌ها، به هر ریسکی باید نمره‌ای از احتمال وقوع آن، به علاوه تأثیری که بر نتیجه موفقیت آمیز پروژه دارد، داده شود. براساس مقادیر ارزیابی ریسک، شما قادر خواهید بود ریسک‌ها را با بالاترین احتمال و تأثیر در استراتژی مدیریت ریسک، اولویت بندی کنید.

علاوه بر این، شما باید در حال توسعه پروژه در لیست خطرات به روز رسانی‌هایی نیز انجام دهید، زیرا پیشرفت‌های جدید می‌تواند ریسک جدیدی را به همراه داشته باشد که باید از آن آگاهی داشته باشید. در ادامه با چند نمونه مدیریت ریسک با این روش‌ها آشنا خواهیم شد.

چهار روش اصلی پاسخ به انواع مدیریت ریسک‌ها

۱- اجتناب از ریسک

در مورد ریسک‌هایی که احتمال و اثر بالایی بر پروژه دارند یعنی نمره احتمال وقوع و تاثیر آن به عدد ۱۰ نزدیک‌تر است، بهتر است استراتژی پروژه را اصلاح کنید تا از وقوع این ریسک‌ها جلوگیری شود.

مثال اول: بیماری به یک عمل جراحی با بیهوشی نیاز دارد ولی دارای بیماری قلبی زمینه‌ای بوده و بیهوشی ممکن است باعث ایجاد حمله قلبی در حین عمل جراحی شود. جراح برای دوری از خطر حمله قلبی، به طور کلی عمل جراحی را لغو می‌کند.

مثال دوم: برای شروع پروژه‌ای، به وجود تخصصی خاص و یا فناوری ویژه‌ای برای موفقیت پروژه نیاز است، اما این منابع در حال حاضر در دسترس نیستند. در این صورت باید برای جلوگیری از خطر، شروع

پروژه را تاخیر انداخته سپس کارشناسان مناسب را استخدام کنید یا فناوری مناسب را خریداری کرده و بعد پروژه را آغاز نمایید.

۲- انتقال ریسک

اگر پروژه چندین شریک داشته باشد، انتقال برخی از ریسک‌ها به طرف‌های دیگر امکان‌پذیر است. اگر این گزینه را انتخاب کردید، مطمئن شوید که انتقال ریسک در قراردادی که با یک شریک دیگر امضا کرده‌اید به درستی ثبت شده است.

مثال اول: یک نمونه متداول در این مورد زمانی است که شرکت برای کار با یک فناوری خاص، با یک شرکت خارجی استخدام یا شریک می‌شود. در این صورت، کلیه ریسک‌های مرتبط با آن فناوری به شرکت همکار منتقل شود.

مثال دوم: متداول‌ترین نمونه مدیریت ریسک از نوع انتقال ریسک، بیمه است. برای مقابله با ریسک‌های خاص می‌توانید قراردادهایی با شرکت‌های بیمه ببندید تا دیگر نگران مدیریت آنها نباشید. البته موارد همکاری با شرکت‌های دیگر و بیمه باید به صورت قراردادی با جزئیات کامل ثبت شود.

۳- کاهش ریسک

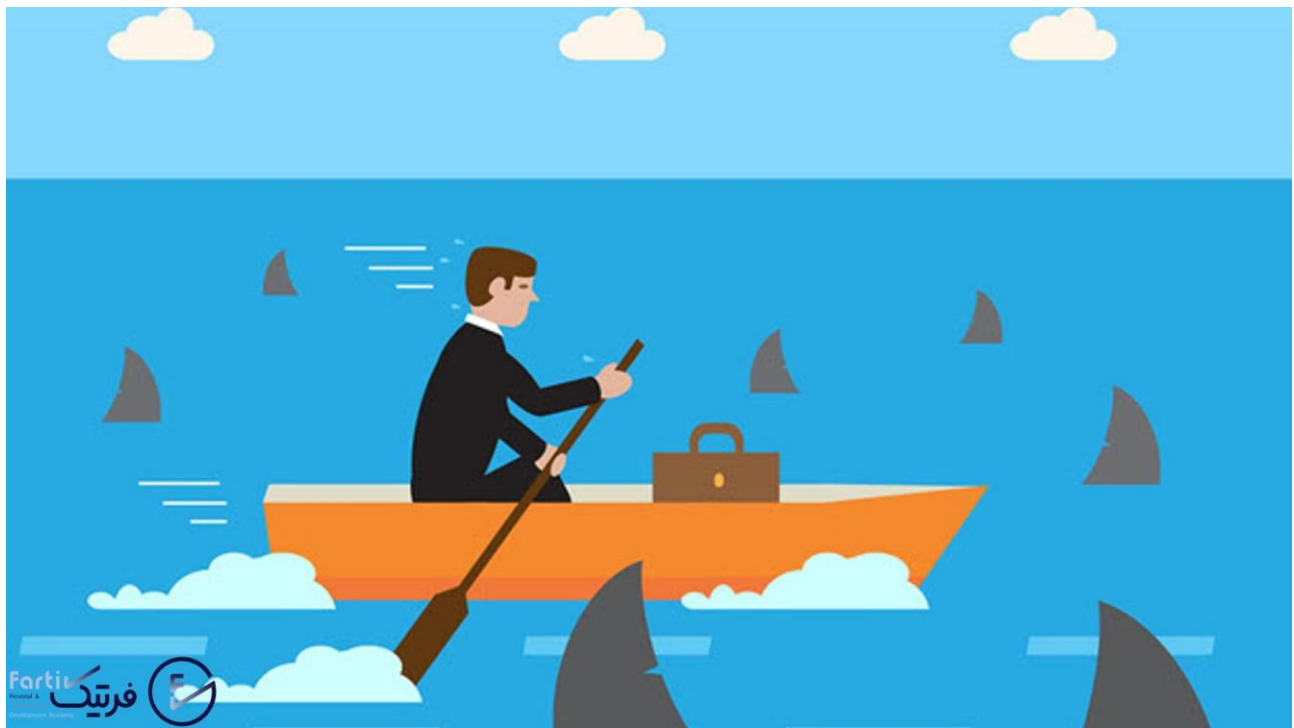
کاهش خطر یا ریسک به این معنی است که شما برنامه‌ای برای کاهش تأثیر یک خطر خاص در صورت بروز آن، در نظر گرفته‌اید. به عبارت دیگر، مشکل ناشی از خطر، به دلیل کاهش خطر کوچکتر خواهد بود.

مثال: یک نمونه خوب برای استفاده از استراتژی کاهش ریسک، مشکل «تقاضای بالا» است. مثلاً شما تولیدکننده کالایی خاص هستید که تقاضا برای آن کالا در هفته پایانی سال بسیار بالا خواهد رفت. هدف برنامه‌ریزی برای احتمالی است که شما ظرفیت کافی یا تجهیزات کافی برای مقابله با «تقاضای بسیار بالا» را نخواهید داشت. در این صورت، شما باید یک استراتژی کاهش ریسک داشته باشید که به شما امکان دهد سریع ظرفیت خود را مقیاس بندی کرده، یا برخی از کارها را با طرفین دیگر انجام دهید تا تقاضای زیاد را برآورده کنید. مثلاً سفارش‌های اضافی را از شرکت‌های همکار تامین کنید.

اگر با شرکای دیگر کار می‌کنید، یک ریسک دیگر که باید برای آن برنامه‌ریزی کنید این است که طرفین ممکن است طبق قول خود عمل نکنند. در این حالت، استراتژی کاهش ریسک، شامل گزینه تغییر شریک خواهد بود.

۴- پذیرش ریسک

همانطور که از نام آن پیداست، پذیرش ریسک به این معنی است که سعی نمی‌کنید از خطری جلوگیری کنید یا آن را کاهش دهید، بلکه در عوض ادامه کار با عواقب ریسک احتمالی را انتخاب می‌کنید. اگر تأثیر خطر اندک باشد، این استراتژی بهترین انتخاب است.

مثال: یک نمونه معمول از پذیرش ریسک، برنامه‌ریزی برای تأخیرهای احتمالی تولید (در یک بازه زمانی معقول) است زیرا پیش بینی یک برنامه دقیق تحویل از قبل اغلب دشوار است. پذیرش ریسک فعال با انجام ندادن کاری متفاوت است، زیرا شما از قبل در معرض خطر هستید و این موضوع را از قبل می‌دانید.

در این نمونه مدیریت ریسک، شما به برنامه خود ادامه می‌دهید زیرا از قبل عواقب این ریسک به خصوص را محاسبه کرده و با آن کنار آمده‌اید.

انتخاب بهترین استراتژی

مهمترین مهارت در مدیریت ریسک هماهنگ کردن یک ارزیابی دقیق ریسک، با یک استراتژی مناسب مدیریت ریسک است. به عبارت دیگر، شما باید تعیین کنید که با وجود کدام ریسک‌ها می‌توان باز هم به کار ادامه داد (در این صورت احتمالاً پذیرش گزینه خوبی است)، و کدام ریسک‌ها پروژه را به طور جدی به خطر می‌اندازد (در این صورت شما باید یک برنامه موثر برای مقابله با عواقب داشته باشید).

اگر بخواهید در صورت پیش‌بینی و بروز جدی‌ترین ریسک‌ها، باز هم از عواقب آنها در امان باشید، می‌توانید چندین برنامه پاسخ به ریسک تنظیم کنید. یک نمونه مدیریت ریسک چندگانه با این روش، احتمال از دست رفتن اطلاعات مهم به دلیل حملات سایبری است. هر شرکت معمولاً نرم‌افزاری برای محافظت در برابر این حملات (اجتناب)، یک سرویس پشتیبان‌گیری خارجی (انتقال) و یک استراتژی برای پاک کردن کل سیستم و بازگرداندن اطلاعات از نسخه پشتیبان در صورت موفقیت در حمله (کاهش) در اختیار دارد.

منبع:

<https://www.leading-edge.global/blog/risk-management-strategies>

پایان